

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Ред. „Свобода“: Нйгрен 4-0237, — Ред. У. Е. Консул: Нйгрен 4-1014, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО КОПАЛЕНЬ ПРО ПРОМИСЛОВІ МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНИ

ВАШИНГТОН. — Бюро копалень Злучених Держав зробило розгляд можливостей промислового розвою України. Підсумки того розгляду вказують на величезні можливості такого розвою. Бюро каже, що Україна має можливості стати величезною промисловою імперією.

Україна має перовсім величезні ріллянічі засоби. Долини рік Дністра й Дніпра від віків були шпихлрем східної Європи. Крім цього в східній частині краю в річищі Донця знаходяться велетенські поклади вугля, заліза й манганцової руди — трьох мінералів, що є основою сталевго промислу. За обчисленнями федерального бюро копалень, вугляні резерви виносять 172 біліони 300 міліонів тон; залізної руди 4 біліони 66 міліонів тон; залізного кварциту 40 біліонів 900 міліонів тон; манганцової руди 441 міліонів тон. Крім цього в тому ж басейні є поклади брудного вугілля, що можуть дати коло 510 міліонів тон.

Крім великого мінерального й рілляного багатства Україна має ще досконалий дступ до комунікації морем, передовсім у порті Одеса.

БОРІТББА ЗА ОБМЕЖЕННЯ МОНЕТАРНОЇ ВЛАДИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — На заклик Демократичної Партії члени цієї партії в палаті послів ухвалили продовжити владу президента в монетарних справах та призначити йому стабілізаційний фонд у сумі двох біліонів долярів.

З огляду на розходження цієї ухвали з ухвалою сенату, справа приходить під розгляд конференції представників обох палат.

Цей факт укаже, що президент не думає здати цієї влади без боротьби.

ПОЧИНАЄТЬСЯ ПРАВИЛЬНА ПОВІТРЯНА КОМУНІКАЦІЯ З ЄВРОПОЮ.

НЬО ЙОРК. — У середу, 28. червня, почала фірма „Пан Америкен Ервейз“ правильне воження пасажирів повітрям між Америкою й Європою.

Комунація почалася відлетом літака „Дикіс Клипер“ з Порт Вашингтону, на Лонг Айленді. Він вилетів з 22 пасажирами в 3. годині зполудня. Подорож до Лізбони, в Португалії, має тривати 22 години. Тисячі людей зібралися на летовище, щоби побачити відлет, але серед них не видно було галасливої нервовості, яка панує серед людей, що прощають корабель. Ціна білету за одну особу в один бік виносить \$375.

МОЛОКО ДОРОЖІЄ.

НЬО ЙОРК. — Компанії Бордена й Шефільда піднесли ціну молока на одного цента від флашки й це заповідають дальше подорожіння. Кажуть, що підвишка піде для фермерів.

МІСТО ВІДКРИВАЄ ТАБОРИ.

НЬО ЙОРК. — Департамент шпиталів відкрив на острові Велфер табір для виздоровців — перший того роду табір у краю.

Буде він приймати виздоровців на відпочинок. Буде відкритий удень і буде мати приміщення для 350 осіб.

БОРІТББА ПРОТИ ВІВІСОК.

НЬО ЙОРК. — Перед міською плянвою комісією відбуваються тепер цікаві дебати над тим, чи уряд повинен обмежувати свободу виставляти великі вивіски на домах і краєвидах.

Прихильники таких обмежень кажуть, що великі вивіски повинні бути усунені й заборонені, як що вони перешкоджають комунації й псують красу краєвиду.

БІЙ ЗА ЧЕМПІОНАТ КУЛАЧНОЇ БІЙКИ.

НЬО ЙОРК. — У приваності 40,000 видців, зібраних у Енкі Стадіум, відбулася кулачна боротьба між Джовом Люїсом, мурином, чемпіоном кулачної бійки великої ваги, і його визовником, Тонієм Галентом. Мали битися до кінця 15 „равнд“, але Люїс побив Галента до безпритомності в 4. „равнді“. У третій Галент набив здорово Люїса.

НЕ ЗГИНУВ ВІД ПОЛИЧНИКА.

НЬО ЙОРК. — Автопсія тіла 14-літнього Стюарта Голдберга, що помер наслідком удару в лице, завданім йому сторожем каменімі Германом Геком, вказала, що хлопець не згинув від поличника, але „з природних причин“: він мав якусь недугу мізку. Гека випущено на волю.

ЗУДАРИВСЯ АМБУЛЯНС.

НЬО ЙОРК. — По дорозі до шпиталю з недужою людиною й лікарем ударився шпитальний амбулянс з „траком“ так сильно, що ідучого на амбулянсі лікаря треба було відставити до шпиталю як небезпечно раненого. Хора жінка й поліцай, що їхали на амбулянсі, теж були поважно потовчені, шофера амбулянту й шофера „трака“ арештовано за необережну їзду.

ЖІНКИ В СОВЕТСЬКИХ КОПАЛЬНЯХ.

В останньому часі Совети підготовляють жінок до заступної праці в ріжних ділянках. І так у Донецькому басейні вже обсадили багато становищ жінок, які перейшли спеціальний вишкіл. Таку саму акцію переводять тепер більшовики у найважливіших центрах нафтового басейну в Баку, де жінки обсаджують визначні становища. Навіть на полуднево-західнім залізничім шляху жінки виконують у великій мірі заступну службу. Советська влада привязує до цієї справи велике значіння, підкреслюючи, що заступна служба жінок уможливить швидко поставити армію на военній стопі.

ПОДАРУВАВ 6 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ДЛЯ ВІЙСЬКА.

Британський автомобільний магнат і філантроп, 27-кратний Нофідл, подарував, 27. травня, міліон паів Морріс Моторс Спідки, тобто коло 6 міліонів і 50 тисяч долярів, на розривки для британської міліції, краєвої оборони та інших військ. За минулих кілька літ Нофідл роздав 60 міліонів і 840 тисяч долярів на добродійні цілі, такі як університети, шпиталі та на допомогу збіднілим о-колицям Англії.

СЕНЗАЦІЙНИЙ КРАДІЖ ГРОШЕЙ З ПЕЧІ.

Перед апеляційним судом у Вільні відбулася розправа проти електромонтера Д. Рахмана, його батьків і сестри за крадіж кількасот золотих рублів і долярів з печі Бенделя у Вільні — ще в 1937 році. Тому, що гроші пропали під час закладання в помешканні Бенделя нової електричної інсталяції, поліція арештувала під замітом цього крадіжу електромонтера Рахмана, його батьків і сестру. Окружний суд засудив його на 2 роки в'язниці, сестру і батька по 6 місяців, маму увільнив від вини. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

О. ЛЕВ СЕМБРАТОВИЧ

В Обори, Нью Йорк, помер у середу, 28. червня, вночі ларох української католицької церкви, о. Лев Сембратович.

Родився в 1880. році й мав при смерті 59 літ. Середні школи й університет перейшов у Львові й Римі. Був висвячений у Львові в 1904. році. Був секретарем митрополита Шептицького. Організував перше українське паломництво до Св. Землі.

За існування Української Держави брав участь у дипломатичній службі як представник Червоного Хреста.

До Америки приїхав був у перше в 1908. році, вдруге по упадку української державності. Був тут парохом на кількох парохіях, передовсім довгий час на парохії св. Івана Хрестителя в Дітроїті, Мішиген.

Похорон відбудеться в понеділок, 3. липня, в 9. годині рано.

Земля йому пером!

ДИТИНА ВРЯТУВАЛА ДИТИНУ.

3-літня Катерина Гаук бавилася недалеко керниці з два і пів літньою Дон Мец. Діалося це в містечку Калмар, Алберта. Несподівано Мец упала в керницю, в якій вода знаходилася 12 стіл від поверхні землі. Мала Катруся, побачивши, що сталося, наробила крику і побігла по поміч, щоби урятувати товаришку забави. І дійсно, завдяки малій Катрусі Гаук поміч прийшла в пору, щоби урятувати життя Дон Мец. Дівчинку витягнуто з води ледве 5 минут потім, як упала в керницю й при допомозі штучного дихання, яке тривало пів години, привернено знову до життя.

НАРОДНІ СТРОЙ В МОДІ.

Діти графа Бернадоте, шведського комісара на пюйорську Світову Виставу, появилися на відкритті шведського павільйону в шведській народній ноші. Один із синів сидить на колінах матері. Від них наліво Мелер, шведський міністер торгівлі.

АНГЛІЯ ЗНОВ КУПУЄ ПШЕНИЦЮ В РУМУНІИ.

Канада журиться, як позбутися пшениці з найменшою стратою для уряду, а Англія замовила 200,000 тон пшениці в Румунії. Включаючи це останнє замовлення, Англія купила поверх сім міліонів бушлів пшениці в Румунії.

Цим купном гіршої якості пшениці Англія хоче здобути симпатії Румунії, щоби відвернути її увагу від німецького впливу. Продавці канадської пшениці вірять, що Англія дальше буде купувати канадську пшеницю через її кращу якість, хоч тепер звернула свої купна до Румунії.

ЗАСТАВНІ БАНКИ В МОДІ.

Маленькі французькі заставні банки почали робити більші інтереси, як усі великі, де люди складають гроші. Досі заставляли ріжні речі тільки бідні люди. Власники т. зв. „льомбарду“ майже нічого на них не заробляли, бо, перетримавши через зиму або літо непотрібні частини одяжі, мусили їх на означений реченець звертати. Тепер під впливом тривожних воєнних вісток, люди, що звикли до вигідного життя, а потребують негайно грошей, заставляють футра, образи, срібну посуду за більш гроші, але не мають виділити їх в означений реченець накупіти. Через те ті малі банки позаробляли останнього місяця міліони.

КРАДІЖ ОБРАЗІВ ВІДОМОГО НАШОГО МИСТЦЯ Л. ГЕЦА У ЛЬВОВІ.

Вночі з 1. на 2. травня ц. р. невідомі злодії дісталися до робітні відомого нашого мистця проф. Льва Геца при вул. Хмельовського ч. 15 у Львові і забрали йому 9 образів. Злодії забрали 7 картин мистця з околів Кракова, між ними один жіночий портрет у чорнім одязі та дві з Сянока, де — як відомо — наш мистець є гімназійним професором. Велічина образів 35х50 см., техніка — олійна. 8 образів оправлені в золоті ручні рамки. Вартість украдених образів 2,900 зл.

СМЕРТЬ МІНЯТЮРНОГО РОМЕА.

Алберт Мільне, 27-літній романтик з Тронга, знайшов трагічну смерть під балконом своєї милої, Дейсі Ворбінгтон. Ціла справа, як поліція витопкувала, має підклад розчарованої любови. Мільне залюбився у дівчину, і вони якісь час товаришили. Недавно, однак надійшов інший „Ромео“ та дівчину відбив. Коли трагічного дня дівчина вернулася з театру, розуміється з тим другим, і збиралася на спочинок, Мільне пробував шляхом балкону дістатися до її мешкання, але впав на бетон тай на очах дівчини згинув.

ЕЛЕКТРИЧНЕ ДРИЖАННЯ МІЗКУ.

Так, як серце рівномірно безупинно рухається, так і мозок людський рівномірно дрижить електричними хвилями. Кожна думка проявляється відмінним дрижанням електрики в мізку.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО НІМЕЦЬКУ ВОЄННУ ПІДГОТОВКУ

ВАРШАВА. — Всі польські газети переповнені ріжнородними вістками, з яких виходило, що Німеччина підготовляє анексію Данцігу, що означає війну, якщо Польща з тим не схоче погодитися. Польські газети твердять, що в останнім тижні Німеччина перепачкувала до Данцігу 3,000 цивільних із Східних Прус. Офіцери переходять у цивільних одягах, а, прибувши до Данцігу, починають вправляти охотників, що створили „Корпус добровольців“. До Данцігу спроваджують також поживу і перепачковують амуніцію. Зареквіровано також для війська 1,000 коней.

МОЛОДЬ ЗАЧНЕ.

ВАРШАВА. — На вулицях Данцігу видно не тільки повно молодих хлопців, перепачкованих із Східних Прус, але також і тих, що прибули з Варшави чи з інших міст Польщі. Кажуть, що конфлікт зачнетися від боїв, які зводитиме ота молодь: німецька і польська.

КОЛИ ВМШАЄТЬСЯ НІМЕЧЧИНА?

ПАРИЖ. — Твердять, що ситуація в Данцігу дуже напружена, але Німеччина не використовує її в такий спосіб, щоби увійти з військом до міста і його заняти. Навпаки, вона займає вижидаче становище, поки не вибухне в Данцігу внутрішня революція. Як Данціг проголосить злуку з Німеччиною, Англія і Франція не будуть інтервенювати. І не буде можна тоді говорити, що Німеччина загарабала Данціг, коли вона проголосить згоду на цю злуку. І не буде потреби Англії й Франції йти Польщі на поміч. Так собі це толкує Гітлер згідно з тим, що пишуть про це французькі газети. Та додають, що як Польща захоче воювати, то честь Англії й Франції накаже їм стати в обороні Польщі.

„ДЕНЬ МОРЯ“ ОБЕДНАВ УСІХ.

ВАРШАВА. — Всі польські партії дійшли перший раз до згоди, святкуючи разом „День Моря“. Однак свято може приспівити конфлікт, якщо німецька флота захоче заїхати до данцігської пристані без дозволу Польщі. А на таке заноситься.

ЗІСТРІЛИЛИ, ЧИ НІ?

ВАРШАВА. — Пущено по світі вістку, що польська прибережна артилерія зістрілила німецький літак, що летів над польськими водами. Німецька преса написала, що це неправда. А польські газети замовкли і нічого про це не згадують.

ПРИЙМАТИМУТЬ ФАРЛІЯ З ПАРАДОЮ.

ВАРШАВА. — Вже зачали робити великі приготування, щоби привитати генерального почтмайстра Фарлія з великою парадом. Фарлії їде відвідати Польщу на запросини американського амбасадора Бідля.

ЧОМУ НЕ ПРОТЕСТУЄ?

БЕРЛІН. — Все те, що польська преса пише про перепачковування німців до Данцігу і про „Корпус добровольців“ — неправда. Таке твердять німецькі урядові кола. І зазначають, що коли би було інакше, то Польща булаб уже давно заложила протип цього в Берліні протест.

НЕМА „ОКРУЖЕННЯ“.

ЛОНДОН. — Бритійське міністерство заявляє, що нема ніякої британської політики „окруження Німеччини“. Таке видумала німецька пропаганда і „затроює“ тим голови німців. Навпаки, Англія готова наново переговорювати з Німеччиною і заключити новий мерський договір.

ЧЕРЧІЛ АПЕЛЮЄ ДО ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН. — Вінстон Черчіл, що завжди критикував гостро британський уряд за його легку руку супроти Гітлера, звизає всіх англійців стояти тепер твердо при уряді. Заповідає, що місяці липень, серпень і вересень будуть критичні. Та все залежатиме від одного чоловіка — Гітлера. Звертаючись до німецького канцлера, Черчіл підкреслює, що він доконав великих діл, бо підніс Німеччину з великого упадку, а сам вибився на перше місце. Усе те може бути страчене за одним махом, якщо Німеччина розпочне війну. Черчіл радить Гітлерові над тим застановитися.

Небезпека через Польщу.

Черчіл зазначає, що воєнна небезпека звязана тепер з Польщею. Якщо вона не погодиться з Німеччиною, і Німеччина її заатакує, то Англія буде змушена боронити Польщу.

МИЛОСЕРДЯТЬСЯ, АЛЕ ЧИ НЕ ЗАПІЗНО?

МОСКВА. — Новий головний прокуратор М. Панкратов, що приїшов на місце уступилого Вишинського, подає, що треба доконче припинити масові арешти невинних людей. Бо навіть як їх звільняють, то всетаки вони мусять просидіти невинно довгий час у тюрмі.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді має бути посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО ЧВЕРТЬСТОЛІТТІ

Одної неділі 25 літ тому в малому місті в Боснії молодий чоловік стрілив до двох людей, що їхали авто. За кілька годин цих двоє людей померли, а за кілька тижнів після їх смерті держава, котрою мав правити вбитий чоловік, виповіла війну державі, для котрої молодий чоловік стріляв. Інші держави кинулися на допомогу: одні перші, інші другі держави. Скоїлася справжня світова війна, яка в остаточному висліді коштувала життя 8 мільйонів людей.

Моглаб забути й ця сараєвська подія й навіть світова війна згадуватися лише в історії, якби наслідки цих подій ще й досі не ворухили світот. З війни вийшли певні наслідки, які ще й до нині непокоять величезні мільйони людей та штовхають їх до повторення чогось подібного: ще й нині є можливість, загалом світова війна; і ще нині викликати її може такий, назовні дрібний інцидент, як сараєвський атентат.

Не зважаючи на досвід великої війни, війна не то, що не стала неможливою, але саме стала неминучою умовиною при всякій розгляді державної політики. Нині просто кожне посунення держави є воєнним посуненням. Доходить це до того, що Франція, з огляду на цю майбутню війну, відступає, добровільно Туреччині більше, ніж вона була відступила рік тому, ба навіть більше, ніж вона була б заставлена відступити війною.

Воєнне напруження тривало вже так довго, що декому навіть могло би здаватися, що можливість війни вже минула. Та це заспокоєння не має основи в щоденних подіях. Не мінає ця без подій, які вказують, що загроза війни не то ослабла, але збільшилася. Одного дня з Парижу доносять, що французький уряд вважає положення найбільше серйозним за останніх 20 літ. Того самого дня до Америки приїжджає французька воєнна комісія, що має оглядати американські промисли з огляду на воєнні потреби Франції. У той самий день в американському конгресі дискутується над питанням невідповідності закону й обі сторони годяться лише в одному: в близькій можливості війни. Відповідаючи на обмеження своєї влади в монетарних справах, президент Рузвельт підносить вагу цієї влади для скріплення оборони держави. Ось такі факти заіснували в один лише день. І діються такі факти кожного дня. Світ знаходиться у воєнному напруженні. Криза може виринути кожної хвилини хочби тому, що люди, народи й держави не можуть видержати такого напруження безконечно.

І мало що не кожного дня діються інциденти, які можуть запалити цілий світ. Нині є Данціг, вчора був Тенціг, завтра буде якийсь інший. Давніше такого одного інциденту було досить, щоб викликати війну. Нині вже треба більше. Але такий інцидент нині можливий. Можливе й таке, що серед загального напруження ще менший інцидент, як Сараєво, може викликати загальну війну. Величина інциденту не мірється справедливо, але відповідно до потреб держави. І малий інцидент при відповідній пропаганді може бути роздутий до величини воєнної причини.

Остап Шинкаренко.

МАДЯРСЬКИЙ НАПАД НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(Протокол зізнань).

(3)

Чим далі до вечора, тим виразніше чути скоростріли та стрілянина; видно, що фронт наближається. Коло години пів до 4-тої зривається в місті більша стрілянина; це наші останні розстріли залишають місто, відступаючи на Тячів. Мене забули повідомити про відступ з міста і я, не знаючи нічого, беру далі касарні. Довіраєся до того, що пів до 5-тої припадково від одного виступаючого товариша доувався, що такий наказ був виданий, лише звязковий не дійшов. Негайно даю наказ опустити касарні, але з огляду на те, що Хуст уже занятий, а дорога до Тячева також у мадярських руках, мушу відступати в гори. Відступаю в напрямі Бороняві. Данилова на Золотарево. В Золотареві рекувірую вози та спійшимо цілу ніч через Чумальово на Ублю, де стрічаю відділ під команду полковника Філоновича. Разом, не відпочиваючи, досягаємо в год. десяти

СЛОВА І ДІЙСНІСТЬ

Не буде зайвим спинитися на хвилину над одним фактом, що стався в тутешній дійсності та викликав доволі живий словесний відгомін — не можна сказати, щоб у колах українського громадянства, але серед польської суспільності. Це розмова українського посла до варшавського союму, Володимира Целевича, з представником пресоюї агенції "Юнайтед Прес". Ця розмова, як подають польські часописи, мала бути опублікована в Злучених Державах в Канаді.

Зміст заяви.

У своїй відповіді на запит представника названої агенції сказав посол Целевич, що після упадку Карпатської України переживає велике розчарування і потрясіння та частіна українського громадянства, що "лучила великі надії з Німеччиною та Гітлером", що настрої, прихильні для гітлерівського правління, належать у тому громадянстві до минулого. Наслідком такої духовної перемини заняло українське громадянство прихильне становиче до протилежної польської позиції, розписаної польською державою та, як висловився пос. Целевич, "здекларувало розмірно, дуже значну суму", причому, "на заклики поспішили всі верстви українського громадянства". Самеж українське політичне представництво заняло прихильне становиче до протилежної польської позиції, голосувало в союмі за закон про повноважності для президента польської держави та віднеслося прихильно до підстав заграничної політики Польщі, зясованих у політичній союмовій промові міністра заграничних справ, Бека.

Яке її справжнє значіння.

Чи така розмова, хочби навіть і заступника голови Української Парламентарної Репрезентації у варшавському союмі, дійсно спинила увагу не то широкого загалу у світі, але хочби відповідальних політиків, можна сумніватися. Але в державі, що стоїть перед маревом війни, де мобілізуються опінії власного громадянства на великі будучі випадки, де те громадянство завжди з острахом озирається на українців, що дотепер не відчували основ до "любви" і до особливої напруги, такі слова, як ті, що впади з уст посла Целевича, безперечно

мають деякий вплив. Буває громадянство, що виховане самостійницько, розумово, кожний має власну застанову й думку. Так виховуються недержавні народи, і таке є українське громадянство. Але буває й інше громадянство, таке, як дитина, що заспокоїться, йдучи в темний вечір "надвір", коли мама скаже, що "вови нема, що прогнала вову". Так вихованому громадянству треба слів, теплих, приємних, заспокоюючих. Такий, а не інший вплив можуть мати слова посла Целевича.

Завважуємо, що ніякий нарід не змінює своєї долі тим, що він балакає. Навіть великі народи і провідники говорять часом не те, що хочуть виконувати. Суть справи можна переміняти ділом, а діла — нема. Так отже заява посла Целевича навіть не звернула особлившої уваги в українському громадянстві, хоч з другого боку — у віддалених сторонах землі — вона могла при неточному розгляді викликати вражіння. Несподіваного нового становича з боку українців у Польщі. Коли Целевич каже, що українське населення декларувало масово протилежну польській позицію, то це майже правда. Адже при виготовленні згорні норм, про те, хто "повинен би" зложити позицію, важко кому відхилитися, а тоді — вже недалеко й до масовості. Навіть заявлена сума може бути доволі високою розмірно; на ділі вона могла бути менше — більше така, як збірка на якусь вартнішу установу. Очевидно, що в наших відносинах це поважна сума. Але при цьому треба замітити, що як з одного боку багато осіб та установ давали, щоб уможливити собі екзистенцію, так з другого боку багато осіб не мали що дати, чи з інших причин не дали нічого.

А як же з "гітлерівством"?

Що широкі кола й численні громадяни покладали велику надію на ідеалізм політики Гітлера й рахувалися з його безінтересовною прихильністю для української справи, це правда. Але правда й це, що сьогоднішні наріди переконаний, що ніякий Гітлер нам не допоможе. І коли одна частина українського громадянства, маючи в тямці кріваву трагедію Карпатської України, вважає зпоміж кількох ворогів меншим того, що слабший фізично й духовно, то є така частина,

що з ненависти до свого положення допускає й одобрює все, що є положення, яке не будь змінилоб — всеодно: на добре, чи на лих. В цьому другому становичі одні призначають вияв розуму, а принайменше інстинкту; але другі вважають це за упадок духа, за декадентство.

Ось такі тепер стріте наші в наших буднях. Тому то розмова посла Целевича не мала й не має на українську дійсність ніякого впливу і нею ніхто не займається.

Як поставилася польська публіка до цієї заяви?

Безперечно названа заява була приємна для всіх польських політичних напрямків. Її широко обговорювала вся польська преса. Одні повторюють здавна вичену фразу про те, що це за мало говорити, а треба виявити ділом лояльність; деякі кажуть, що це тільки посол Целевич так говорить, а не український нарід; інші накликають, щоб не ввірили, бо українці вже не раз склали такі заяви; деякі знов сварять Целевича і загалом Українську Парламентарну Репрезентацію, чому вона таких слів не проголосить із союмової трибуни, якщо вони віддають справжній українській настрої. Але трапився навіть такий польський часопис, що робить поважні закиди такій своїй польській публіці з тої причини, що вона — за стільки літ існування польської держави — не вміла викликати в українському громадянстві прихильних настроїв, що те польське громадянство стоїть завжди проти сутнісного виного українців, яких здійснення належить їм не на основі торгів з партією УНДО, але тому, що вони слухні, що випливають з духа конституційної рівності; що й поляки в подібному становичі робили таксамо, як українці. Очевидно, що такі слова це собі звичайна "химера" одного з редакторів, сплджена по якомусь смачному і ситому обіді, "химера", якої чейже в Польщі ніхто поважно не брав і не бере, бож — "вова ще не йде"...

А тимчасом іде все по старому: колонізація, неймовірно високі карі на священників за виголошені проповіді, заборони ходити до шкіл Рідної Школи з дальших околиць, позбавлення права студій тих студентів, що стоять у судовому слідстві (якого не спішається вести), припинювання українських товариств, виселення з т. зв. "приграничної смуги" і т. п.

Назагал польська кермуюча

опінія, оцінюючи заяву посла Целевича як "надзвичайно оглядно й дипломатично зложену", всетаки жаліється, що українці ніде не поборюють Гітлера, що політична лінія українців не змінилася, що позначку декларували українці не з охоти чи з любови, але з куртуазії й опортунізму, що українські послі голосували за повноважності для президента держави й не виступали проти дей міністра Бека, "бо не було формально іншої можливості".

Не забули і за американських українців.

А вже найцікавіше становиче до тієї розмови посла Целевича заняли "вшехпольки" вчора (3. червня). Вони пишуть:

"Причина тієї спритної енуціяції є зовсім інша, а не нібито зміна орієнтації українських політиків. Германофільське наставлення українців і їхні симпатії до німців є у світі загалом відомі, тому в часі, коли цілий світ, а особливо Англія з Домініями і Злучені Держави заняли становиче проти німецької політики та їх захланності, то симпатії для німців могли бути для українських мешканців Канади і Злучених Держав не тільки невідгідні, але й шкідливі, а що найважливіше — дати для влади тих країв підставу до приміювання певних засобів і утрудненнь супроти тамошніх українців. Моглоб то також шкідливо відбитися на тамошніх українських інституціях і пресі, як також і на грошевих посилках до старого краю та

тутешньої української преси"...

Чи воно правдиве, це наші українці в Канаді та Злучених Державах краще знають. На всякий випадок нехай не приважують занадто великої уваги до слів, киданих відповідно до потреби. Цеж також один із засобів політики, що має на меті зберегти можливості живого існування, без великої зупинки.

Львів, 4. червня 1939.

X.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Д., Гарденвіл, Н. Я. — Дякуємо Вам, що не пожалували навіть оплати за "спешел делівері" й вислали витинки з американської газети. Ми мали вже в руках згадку про це в іншій американській газеті, але та новинка, що передана у надісланні Вами витинку, подає повніші відомості про Україну. Тишимося, що є стільки наших людей, що так пильно слідкують за тим, що пишуть американські газети про наші справи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Північний мітинг Товариства Запорозька Січ, від. 388, відбувся в неділю, 2. липня, в годині 2. по обіді. Було справоздані контрольорія з приходу і розходів за пів року і ще є інші справи до розглядження. Кожному членові виплатились гроші за пів року, а також розмету за два місяці, буде сусподаний, бо нині велика депресія, а каси не може за нікого виплачувати розмету. Нехай не браке нікого з членів на мітинг. — Петро Галич, предс.; Іван Михайлович, кас.; Писиф Бригілевич, секр.

У КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ

повинна бути

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

ВИДАНА З НАГОДИ
СОРОКАЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЦІНА 2 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в "Свободі".

"SVOBODA"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

хували, поки не переслухали всіх. Одного разу, здається четвертого дня нашого подорожжя, нагло зробили алярм; замість легких скорострілів поставили тяжкі, казали всім стати на коліна, обернутися до стіни, руки догори, а між тим ладували скоростріли. Втім впровадженню на сально священника, монаха ЧСВВ, і пишуть, хто хоче сповідатися. Голосять багато. Решта, хто хоче, може написати листа до дому та дати папір. Надворі чути шелест, якби копали яму. Далі паде наказ молитися. Всі моляться. Потому раптом нічого... ідіть та лягайте собі на свої місця. (Душевні муки. — Прим. Шинкаренко).

Найстрашнішою корою був карцер у пивниці, коли голу людину кидали до той такий пивниці. Там попросту такий заморзав.

Далі, коли вони змучилися бити самі, то поставили бити двоє наших, котрі до тієї мали битися між собою, поки не йшла кров. То знову на Січовиках тренували різні боксерські удари, як до мішків. Ану, каже один маляр до другого, дай йому, але одним ударом так, щоб йому дошлі на шок відбилася, та подібні людський крик розпущи катівних.

Так вони день і ніч переслу-

лиці, засміявся; тоді його воляки взяли в кут і там почали бити прикладами по ногах, потому по нирках та по боріді. Хлопець зімлів, його звідтам витягнули за ноги, кинули між ряди й казали дати води йому. Він всеж так, як прочував, засміявся. Люди з голоду терпіли велику муку, бо доставали раз денно їсти, що приносили люди з Великого Бичкова. Однак лише зпочатку вільно було роздавати воду до сходу; пізніше й то обмежено. У саль ми спали на долівці, тому скоро розмножилися воші, котрі ширшили застрашуючим темпом.

Ми мали кілька ранених. Один з них, Січовик Дикун, був тяжко ранений у руку. Тож ми просили відразу священника, щоб прислав лікаря, однак лікар прийшов аж п'ятого дня. Без перев'язання рани та через нечистоту названий діваст затроєння крові.

(Даліше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Північні збори Сестринства ім. Ольги Басарбової, від. 47, відбулися в суботу, 1. липня. Просіться всіх зійтися на 7. годину — вночі і ослушати справозданні за 6 місяців. — Марія Заблоцька, предс.; Анастасія Паламар, кас.; Катерина Явна, секр.

ЩЕ ПРО НАШУ УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

Вчитую у „Свободі“, що є нарікання, що американці на американській програмі поведились гарно, а ми на українській не так. Скажу від себе, що в першу чергу американська програма не була така цікава для американців як українська для українців. І вже з того огляду не треба було американцям ставати на крила, щоби щось побачити. Друге: на американській програмі було куди менше людей, ніж на українській. Тому не треба було американцям тиснутись. Третє: американська програма була за дня, а наша, коли вже потемніло й було менше вид-но. Як стало вечоріти, то присутні стали непокоїтись, бо добре не бачили програми, особливо, коли зачалися танці. Тоді люди зачали ставати на крила. Тут більша вина американського Комітету, що не хотів нікого з нас допустити до вдержування порядку, а стояв на тім, що це до нього належить.

Я сам знаю одного, що казав, що був би зараз дав \$5 за крісло, щоб міг усе добре бачити. Тому це для нас наука. Як іще раз будемо влаштовувати такий виступ, то треба себе забезпечити перед такими випадками. І треба тоді подавати в „Свободі“ наперед пошування, як треба заховуватись. Бо як звалиться така маса народу, як це було на Українській Дні на Світовій Виставі в Нью Йорку, то вже запізно людей пошувати.

Добре є, що робимо завваги. Але мусимо притомно пам'ятати, що український виступ був великим успіхом. Все інше це дрібниці в порівнянні до того успіху. І так треба дивитись на справу. Мені ще досі в ушах спів п. М. Голинського. Його виступ було дуже добре чути. Я сам бачив, як багато чужинців поставало й слухало його співу. Хто за тим слідкував, той бачив маси чужинців, що відвідували різні павільони, як вони приставали і прислухувались до української програми.

І. Шелест, Нью Йорк, Н. Й.

„СВОБОДА“ І ЖІНКА.

Користаю з нагоди, що тепер читачі дискутують над „Свободою“, і зверну увагу на те, що останніми часами помічаєте багато статей на „жіночі“ теми. Це дуже цікаве явище. Воно без сумніву буде додатним впливом на психіку нашого жіноцтва. Ваша остання стаття в рубриці „3 Дня“ в 145 числі „Свободи“ є надзвичайна щодо змісту й загального тону. Колиб таке я написала, то не один сказав би, що жінка хвалить жінку, чи тягне за своїм полом. Але тут вона написана чоловіком, що

дивиться на жінку з об'єктивного боку й старається змалювати її відповідно до її здібностей та її становища. Приклад із життя українського селянина, як і філософічна дискусія на тему, чи жіночий рід вартіший від чоловічого, дуже влучні. Цікаве, чи самі редактори вірять у духову вищість жінки, чи тільки передають те, що написане англійським соціологом Б. Киддом.

Часто стрічала я подібні думки в багатьох літературних творах чужих національностей, зате мало в нашій літературі. Мабуть на тому полі українці позаду й не бажалиб вивести жінку на сцену культурного, політичного чи економічного життя. Не думаю про визначні одиниці, про письменників, але надзвичайні жінки-піонірки, які наші загал нашого жіноцтва. Подача у це, щоб заохотити „Свободу“ до поміщення більше таких статей. Згадаю статтю читано в гурті жінок і вони добре почувались.

Марія Лехицька.

ЛІКУВАННЯ ЧЕРЕЗ ЗАМОРОЖЕННЯ.

Д-р Темпел С. Фей, професор університету Темпел у Філадельфії, відкрив новий спосіб лікування хорих людей: через замороження повертає хорому здоров'я.

Спосіб цей полягає на тім, що хорого обкладають потовченим льодом подібно, як обкладають рибу, яка йде на склад. Електричні вітраки, поставлені коло лежачого ліжка, вправляють воздух в круженні навколо ліжка. Цим способом температура пацієнта спадає до 89 ступнів зими. При цьому чоловік попадає в сон, у якому осягають його п'ять днів. Як засне, тоді усувають лід, а температуру в кімнаті держать на 60 ступ. понижче мерзнення. Д-р Фей і його помічник д-р Смит заявляють, що в такій сні чоловік може витримати 40 днів і більше. Сон цей приносить велику польську хорим на пістрика.

Лікарі зауважили, що в часі сну биття живчика зовсім зникає, а биття серця можна пізнати лише при допомозі електрокардіографа. Нирки, шлунок і інші органи травлення не ділають.

Можна би припускати, що це є ознакою смерті. Однак проба крові вказує, що організм відпочиває і тіло зовсім не терпить через це, що органи травлення не ділають.

Хорому не дають ані води ані поживи, як теж не кажуть хорому, що його кладуть до такого сну, і коли він пробудиться, то не знає, як довго спав. Кава або теплий пилин будить його з сну по п'ятьох днях. Лікарі заявляють, що хорий по пробудженні не чує ніякого болю, а стан його як фізичний так духовий є багатіший.

Замерзлий не оказує най-

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подает Степан Куропась.

Вісти знад Гудсону, які напливали до нашого міста через гетьманський „Наш Стяг“, 4%. Яка велика мусить здаватися цифра неграмотних у Польщі, коли відсоток неграмотних на Поліссі доходить до 50%.

Бейзбольні дружини У. Н. Союзу пригтовляються до спортивного виступу підчас Союзного Дня, що відбудеться в нас у неділю, 6. серпня б. р. А в нас чотири того роду дружини відділів У. Н. Союзу: ч. 22, 301, 393 і 398. П'ята, дівоча, дружина відділу 125-го (мабуть одинока того роду) доорганізовується. Дівчата вправляли баскетбол і не поспіли на час з бейзболом. У нас на заході грається переважно 16-цалевим м'ячиком і шкаговські дружини прийняли „сикстин бол“ за свій. Дружина 398-го відділу товариства ім. Е. Коновальця стоїть дотепер найкраще, бо має „добраго секретаря“, який у час подбав про гроші і однострої.

400,000 телефонічних апаратів є заінстальованих у домах нашого міста. Процентова телефонічна обслуга має 91% бізнесових підприємств, а лише 9% дуже маленьких заведень обходиться без неї. Зате лише 83% шкаговських родин мають свої власні телефони, а 17% родин осталися без вигод телефонічних апаратів. Яку велику працю виконують телефони в нашому місті, можна представити собі по тім, що 23% „бізнесу“ переводиться телефоном, а бізнес цей доходить до кількох мільйонів доларів денно.

Радіо родичі і нарід. Та не менше раділи й сестри васильки, що вчили дітей і підготували й цю останню програму.

Новий відділ У. Н. Союзу зорганізовано в місцевості Довнерс Гров. Відділ має назву „Клуб Української Молоді Тавніпу Лайл“ і має порядкове число 428. На початок вписалося до відділу 23 члени. Сама молодь від 16—24 років. Мистецтво Довнерс Гров віддалене від Шкага всього 28 миль на південний захід від Шкага. Мешкає там кільканадцять українських родин, які дожджають до праці до Шкага. Це переважно власники своїх домів з 3—4 акрами землі під ярину. Досі там не було жадного українського товариства, хоч є школа, де ввечорами вчать української мови.

150,000 неграмотних є в нашому місті на несповна чотири мільйони мешканців. На перший погляд виглядає, що це дуже велика цифра, та коли

менших ознак запалення легенив. Не дістає теж простуди. Досвід цей показує, що заморожуванням убивається тільки скоро розвиваючогося пістрика від 10 до 90 процентів, причім біль зовсім зникає, а недуга обмежується.

Лікарі говорять, що цим способом можна буде лікувати всякі хороби мізку й ослаблення серця. В часі такої серце відпочиває, набирає нової сили, а тимсамим життя продовжується.

Чи цей спосіб лікування буде практичний, покаже будучність.

ОК.

Шаповал. Не подобається йому це, що хроніка пише в дусі, в якому й „Свобода“ пише. За це гетьманський редактор дає дописувача різкими нечестними словами, звичайно українськими, але як йому їх забракне, то дає московсько-большевіцькими, „селькорам“ чи чимсь подібним. Не дивно, що тепер большевицькі У. Н. Вісти так часто покликаються на Шаповала і „Наш Стяг“. І чому ні, коли і мова, якою Шаповал говорить на вічах, так зближена до мови Сталіна. Ось послухайте, що пише про нього його власний кореспондент в його таки газеті з 2. травня б. р. про його промову у Дітроїті: „Кожне слово полк. Ол. Шаповала сказане з глибини серця, так поважно греміло з його вуст, що на салі запанувала незвичайна тишина. Люди були просто загипнотизовані. А виявлена жовірлом велика пошана до вождя українського народу (себто Скоропадського), що в боротьбі за державність Карпатської України виявив найбільше старань, у соток людей витиснула сльози з очей“. Відтак полк. Ол. Шаповал поважно відчитав послання і т. д.

А комуністичні „Вісти“ з Києва пишуть, що з нагоди повстання Карпатської України „говорив поважно розумний наш товариш Сталін, а слова його пили поважно і громилі ворогів Союзу Світських Республік“.

МАМОРУ ШІГЕМІЦУ,

японський амбасадор до Англії, що відіграє важну роль в британсько-японській неперозумінні за Тієнцін.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

ENTHUSIASTIC AUDIENCE ACCLAIMS MICHAEL HOLYNSKY IN CONCERT HERE

AMBRIDGE, June 22—Its enthusiasm more than compensating for its smallness, an audience here last night acclaimed Michael Holynsky, Ukrainian operatic tenor, as easily the most finished artists ever to appear here.

The wide range of Holynsky's voice, its majestic volume, and the sweetness and purity of tone on some notes, were praised by his hearers, among whom were people of many nationalities and musical tastes.

Large as it is, compared with other local halls, the High school auditorium could not properly contain a voice so powerful, trained for and heard in grand opera houses all over the world.

Encore Demanded

Except for a slightly apparent shortness of breath on some prolonged high notes, the singer handled his difficult program with ease.

The audience, preponderantly Ukrainian, liked most Holynsky's rendition of "Oy Kozache Meye" (Brave Cossack of Mine), applauding so wildly the artist was forced to sing one verse again.

At a small supper later, attended by a few friends, Holynsky explained that only the heat prevented his giving the audience the encores they had so often desired.

Preferred by this reviewer, however, was "Ey Skleniko Sklenena," Slovak folk song, which Holynsky sang with pleasing verve.

During two Italian arias, Cavardossi from Puccini's "Tosca" and Vesti la Giubba, from Leoncavallo's "Pagliacci," he showed his dramatic sense and rigorous training in operatic roles.

Italians Applaud

Another Italian number, Improviso di Chénier, from Giordan's "Andrea Chénier," he did particularly well, drawing a good applause from the Italian part of the audience.

The music lovers who braved the hot weather to hear Holynsky were not disappointed; those who stayed away might be termed unfortunate.

Holynsky was fortunate in his pianist, Ambrosio Holowach, who through the whole concert, gave his principal just the background he needed, never forgetting for a moment he was an accompanist and not playing a concert himself.

Restraint and beauty of tone marked Holowach's playing, especially in the softer treble passages.

A return engagement of Holynsky is expected later this year, with last night's reception indicating a full house then.

(The Daily Citizen, Ambridge, Thursday, June 22, 1939.)

ПОЗІРІ! ПАРОХІЯ І ВІРНІ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ УКР. ПРАВОСЛ. ПАРОХІЯ СВ. ВМЧ. ДИМИТРИЯ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. отримують запрошення всі брати Парохії на

ВРОЧИСТЕ АРХІЄРЕЙСЬКЕ ПОСВЯЧЕННЯ

УКР. ПРАВОСЛ. СЕКЦІЯ НА НОВИМ, МОДЕРНІМ ЦВІНТАРІ CLOVER LEAF MEMORIAL PARK, що знаходиться в WOODBRIDGE, N. J., при головній дорозі U. S. 1, за раз при Clover Leaf Intersection.

У ВІВТОРОК, 4. ЛІПНЯ 1939. Р.

Разом з посвяченням цвintаря відбудеться Перенесення Тіла Останків б. п. Преосв. о. Д-ра Йосифа Жука, Першого Єпископа Української Православної церкви в Америці, зложених їх на спочивок в гробницю на Українській Православній Секції та посвячення пам'яткової таблиці.

Посвячення Цвintаря розпочнеться точно в год. 10:30 раню, а довершити його Іх Експеліацій Преосвященний Єпископ Богдан в сослуженні Духовенства. Архїєрейська Поминальна Літургія розпочнеться точно в год. 11. раню.

Вірни на могилу Покійного Владика можуть бути привезені на місце, або послані на адресу: Clover Leaf Memorial Park, Ukrainian Orthodox Section, Woodbridge, N. J., або, замість вітків, жертви на ціл Української Православної Церкви в Америці від колишніх духовних дітей Покійного Владика можуть бути послані на адресу Єпископської Канцелярії, 675 East 183rd St., New York, N. Y.

Рада Тростісів І Комітет Української Православної Церкви св. Вмч. Димитрія в Картерет, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДІОВИЙ ДЕНЬ

УКРАЇНСЬКОЇ РАДІО ГОДИНИ ЗІ СТАШ W.H.J.B.

PENN ALBERT HOTEL, GREENSBURG, PA.

Всі громадні піддержимо Свято Українського Радіо Дня і Радіо Години, котрі слухаємо кожної неділі від години 2. до 2:30 пополудні (EST).

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 9. ЛІПНЯ (JULY 9, 1939)

OAKFORD PARK, JEANNETTE, PA.

Віа 10. години раню Контекст Mush Ball Games. Віа 2:45 (EST) Контекст 250 Хорових українських церковних Гуртків із Джент, Арнолд, Монесс, С. С. Пінсбург, Мекіракс і Карнері. Українські солістки і солісти: пані Оншішківа з Пінсбургу, панночка Когут з Віллінг, добр. Іван Ключачович, добр. Іван Опалко, скрипак із Форд Сіті, 100 Українських Народних Танцюристів із Мекіракс, Пінсбург, Монесс, Ботлер, Ненті-Гло, Джанстани, Карнері, Амбрідж, Алієвська під управою інструктора і анавісера Української Радіової Години Микола Арсенія. До танців буде пригравати оркестра добр. Донла Орніча із Джент. Вистава українських вишків шан. добр. Юлі Кучер із Карнері, Па.

Mush Ball Sports Game starting at 10 A. M., under Field Director Johnny Mekytuk, featuring Teams from Jeannette, Monessen, Kent, Carnegie, Arnold, W. Leechburg, Ambridge, Butler, New Castle, Sharon, and others. Battle of Music folk orchestras. From 6 to 9 P. M. Daniel Orange from Jeannette and Peter Bogdan from Carnegie. From 9 o'clock till your 7. Featuring Tal Williams All American Swing Band from McKeesrocks. Most Wonderful Bathing and Swimming Pool. 9 hour Amusement Daily Ride Passes from 1 till 10 P. M. one hour of for Dinner at only 50 cents. Choral Music Trophies Contest at 2:45 P. M. Mush Ball Trophies Contest starting 10 A. M. till 1 P. M. Attend The Ukrainian Radio Day Sunday, July 9th, at Oakford Park, Jeannette, Pa. 150,4

УВАГА! МЕНВІЛ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ІМ. М. ДРАГОМАНОВА, ВІД. 181. У. Н. Союзу

владштується

Великий Пікнік

У ВІВТОРОК, 4. ЛІПНЯ (JULY 4, 1939)

в години 2. пополудні

НА ПЛОЩІ КОЛО НАР. ДОМУ НА КОМПІЛАЙ ГІЛ.

Запрошуємо Шановних Громадян, місцевих і околичних, прийти на той пікнік. За добру забаву ручить — Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРОХІЯЛЬНОЇ БАНДИ

відбудеться

Перший Пікнік

У НЕДІЛЮ, 2. ЛІПНЯ (JULY 2, 1939)

НА НОРТ ГУДМАН. ПОЧАТОК У 1. ГОДИНІ ПОПОЛУДНІ.

Добірна музика і смачні перекуси. Просить український загал численно прийти на цей пікнік. — Комітет.

УВАГА! ВУНСОКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ТОВАРИСТВО ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, ВІД. 206. У. Н. С.

владштується

Величавий Пікнік

В НЕДІЛЮ, 2. ЛІПНЯ (JULY 2, 1939)

НА ПЛОЩІ КОЛО ЦВІНТАРЯ.

Початок у годині 1. пополудні.

Цим запрошується всіх місцевих і доокличних громадян, товариства, сестринств і молодечі організації прийти численно на цей пікнік. Музика першої класи. За добру забаву ручить — Комітет.

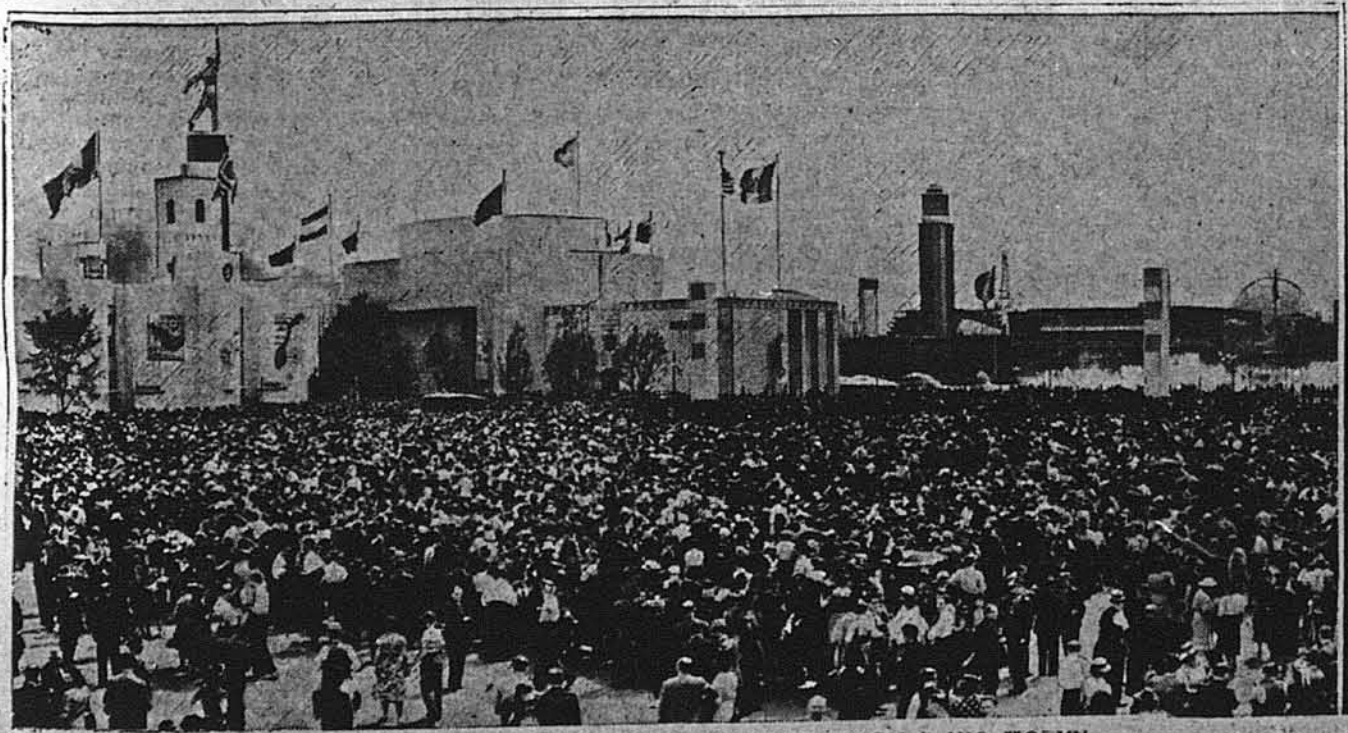
Вразі непогоди на 2. липня пікнік відбудеться на 4. липня (JULY 4, 1939).

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ! ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ!

Берім біду за рог, велика збірка веселих сенок, пісень-куплетів, розмов та одноособових і збірних самоговорок, на веселій вечір 45 ц.
Вигадливий бурсак, комедія для молоді в 2-ох діях, з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужчин, дівчата, хлопці) 25 ц.
Ой три шляхи широкі, драма з сучасного життя в 4-ох діях, 8 муж., 5. жен. 30 ц.
Село на сцені, збірка монологів, діалогів, співів і представлення, які надаються для влаштування; ревії, вечірниць, товариських зібрання тощо 30 ц.
Інценізації вибраних творів Тараса Шевченка з 15 об'разками, укладу сцени та 6 піснями в нотах 40 ц.
Козачка, песа на 4 дії, (10 мужчин, 3 жінчин, гурт) 30 ц.
Козацький рік, песа на 3 дії в 5 відслонях, 5 муж., 4. жен. 30 ц.
Садок вишневий коло хаті, песа на одну дію, на підставі молодечого життя Тараса Шевченка. 2 муж., 1 жінка, 6 дітей 25 ц.
На кредит і на С. О. D. не вислаємо. Замовлення висилайте на адресу:

"СВОБОДА"

71-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НЕДІЛЬНА ЮРБА ВІДВІДУВАЧІВ С ІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЬО ЙОРКУ.

РОЗМОВИ З МАРСОМ

На землі людям щораз тісніше, це наглядно бачимо в щоденній житті. Тож не дивно, що сьогодні стрічаємо багато прямо фантастичних плянів оселення на планетах всеселенної. Людина нестримно мріє про мандрівки в піднебесні простори та постійну лучбу з „невідомим світом“.

Мрії вчених.

Ось недавно заявив Марконі, що вже в недалекий майбутності комунікація з Марсом знайде свій правильний шлях. Одначасно слід згадати, що вчений поробив у цьому напрямі низку ріжних дослідів. Між іншим 28 травня 1937 р. вирушив Марконі моторівкою на повне море, коли то Марс значно наблизився до землі, й поробив усі можливі заходи, щоб схопити з вселенної електричні хвилі. Проте ніяк не можна вважати фантазією сьогоднішні праці астрономів і космофізиків над урухомленням пробної радіотелеграфічної комунікації з цією планетою. А всі почини впертих дослідників може справді дати бажані результати, коли на Марсі існують розумні істоти. Бож навіть найближчі дні можуть нам принести революційні відомості.

Чи існує життя на Марсі?

При обговорюванні ріжних можливостей насувається нам у першу чергу на гадку одне питання: чи існує життя на Марсі? Отож зразу треба згадати, що на поверхні цієї планети заміряно темні місця, які відповідно до пори року змінюють свій вигляд, краску, тощо. Простори ці є без сумніву покриті рістною, яка впродовж року ріжно забарвлює свою зверхню шату. А в 1877 р. виринув навіть погляд, що Марс замешкують живі істоти, які створили своєрідну культуру. Тоді міланський астроном відкрив на поверхні цієї зірки штудерні канали, що вповні піддержували здогади про життя інтелігентних істот. Однак наукові досліді поки що не potwierдили ріжних міркувань, тож на цю тему кружляє ще багато версій.

Сьогодні ніяк не можна заперечити, що Марс є старим світом, на якому вже давня запримітали учені проблемки життя. Можна навіть сказати, що воно нагадує частинно життя нашої землі.

Планета, що нагадує землю.

Коли голим оком глядіти на Марс, то це звичайнісінька собі зірка середньої величини

червоної краски. А в дійсності Марс є чотири рази більший від землі та двічі більше віддалений від сонця. Оборот Марса докруги сонця виносить 687 днів; тобто, його рік рівняється майже двом на землі, бож один оборот цієї планети докруги своєї осі триває 24 год. і 37 хвилин.

Найбільше цікавлять нас обставини, що царять на Марсі. А саме: чи на отій планеті існує атмосфера? На це питання відповідь легка. Треба згадати, що астрономічні обсерваторії виконали низку світлин Марса в підчервоних проміннях, які проникають доволі глибоко верстви газів, а це свідчить найкраще про існування там атмосфери. Вона, як вказують наукові досліді — є загущення 80 кілометрів. Лиш не відомо, які складники становлять атмосферу. По сьогоднішній день незмінно усталено існування кисня в атмосфері Марса, як теж додано, в дуже малих кількостях — водну пару.

Температура є там нижча, як у нас на землі. Найтепліші місця, тобто там, де найбільше ділає сонце, мають + 14 ступнів Ц. Та у таких обставинах може добре розвиватися рістня й ріжні створіння. Але для них необхідні атмосферичні опади, чи пак вода. Учені догадуються, що мешканці Марса користаються з снігу й льоду, що нагромаджується впродовж зими на бігунах і весною топніє. Вода, очевидно, не марнується, її розпорошують штучними каналами по всій поверхні Марса. Таким чином звиринний та ретинний світ не натрапляв би ніяких лерепон у своїй вегетації.

Гальо! Гальо! Тут земля!

Проте бачимо, що всі здогади про життя на Марсі — не є виключені. Ба, що більше, деякі вчені піддержують цілком зусиллям думку, що культура Марса є далеко старша ніж земської кулі. Може куди більше знали би ми сьогодні про оту простору зірку, колиб так її мешканці дали про себе знати, чи радше старалися налязати контакт із землею. Годі заперечити, що в цьому напрямі вони не працюють, щоб усім сповістити про своє існування.

Тож група второпних учених невинно слідкує, чи одної гарної днини не завтає до нас сигнал із піднебесних просторів. Ось недавно італійський астроном Уго Д'Ателія запропонував, щоб Марсові вислати сигнали яскравого світла. Великанські джерела електричної енергії слід би устатувати на Сагарі. Цей проект був би — на думку астронома — доцільним.

НАПАДЕНИЙ ГАЗЕТАР.

Граф Ігор Кассіні, 22-літній журналіст, що пише в одній вашингтонській газеті новинки з „вищого товариства“, зажадав арештування трьох молодих людей з Ворентону, встейт Мериден, за те, що, мовляв, вони напали на нього й обмарували смолою й пір'ям. Арештовани кажуть, що вони в цей спосіб пімсталися за те, що Кассіні написав у газеті, що батька одного з них не пушено на прийняття англійського короля.

ний, а світляні знаки доходить би з цього місця до Марса. Знов жеж відомий математик Гавс проектує будову великого дзеркала, що скупчило би в собі проміння сонця, а згодом переслало на Марс. Ще інший учений радить розставити на Сагарі кілька дзеркал і перехреснувати проміння в стратосферичних просторах. Подібні спроби сигналізації започатковано в Америці, одначе по сьогоднішній день нема позитивних результатів. Астрономи є тієї гадки, що лише Сагара надається до того роду дослідів. Отож у найближчому часі мають там замонтувати рухомі рефлектори великанської сили, що служимуть до здійснення сміливих плянів. Віденський астроном Літров радить, щоб у напрямі Марса вислати світляні знаки, чи радше ріжні світляні фігури, які мають звернути увагу тамошніх мешканців.

Справді заходять тут деякі труднощі; ось хочби це, що в стратосфері світло значно розпорошується та ослаблюється. Проте деяка група астрономів наміряє вислати в повітряні простори низку стратосферично-світляних балонів, що зредукувалиб ріжні клопотні. Вони перелетіли би стратосферу й кинули би жмут яскравого проміння в обличчя Марса, що мабуть схотів би на це zareагувати.

Тож уже незабаром наукові кола принесуть нам чимало цікавих вісток. — („Наш Прапор“).

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НА ШЛЯХУ ДО ПЛАНОВОЇ ГОСПОДАРКИ.

Політичні обставини примушують Англію перестроїти „переоцінку цінностей“ на велику скалю. Назріває міжнародний конфлікт, де треба буде боронити ненарушності імперії, її величезних територіальних і маєткових засобів. Треба чимскоріше змобілізувати всі засоби оборони, розбудувати военний промисл і в цілій ширині розгорнути дискусію до недавня покищо теоретично воєнного господарства. Треба знайти не тільки грошеві засоби для наміщення плянів озброєння, але теж і кадри фахового робітництва, перегрупувати його відповідно до нових завдань, тощо.

Громадянство, зокрема господарські кола в Англії починають розуміти, що історичну конечність, яка вимагає жертв. Але з трудом такі погоджується консервативний по суті англієць на ті великі зміни, що мусять у висліді нових акцій заіснувати у приватному і публічному житті. Капіталістично-ліберальна господарка, хоч і обмежена в дечому, проте досі панує в Англії. Тепер заповідають її кінець. Величезні пляни й завдання вимагають зосередження волі і пляну... Потрібний плян, і то плян у всьому: у великому і в малому. Тому проектується окреме міністерство, де сходились би всі господарські нитки і звідкіля виходилиб доручення згідно з послідовною пляновістю. Це очевидно не знаходить підтримки особливо англійської лівиці, яка дальше боронить лібералістичних позицій. Зновуж проекти строгої контролі над оборотом, зокрема над оборотом на грошовому ринку, не подобається фінансовим колам. Та загроза, що її несе величезна еміграція капіталів з Англії до Америки, примушить урядові чинники до якоїсь радикальної акції, до загальмування переносу капіталів. Чи дійде до девізових поширень, так добре відомих в інших державах, між іншим у Польщі, вже в найближчих днях — годі покищо сказати. Проте не обійдеться без цього на майбутнє, якщо полохливість англійських капіталів не знайде іншого стриму.

СОНДА — ШЛУНКОМ МЕТОДОЮ

При боляках шлунка треба якнайбільше ошаджувати слизову болону, щоб вона могла якнайспокійніше гоїтись. Слизова болонка покриває середину шлунка та дванадцятпалову кишку; кишка лежить у продовженні шлунка, відділена від нього мясистим перстеном; коли пожива переходить зо шлунка до кишок — цей перстенень відкривається. Від порушеної слизової болони повстають боляки. При боляках шлунка не завсідди вистарчає дієта, основана на рідині (головно на молоці).

Хворих на вереди шлунка чи дванадцятпалової кишки пробували відживляти через відходоу кишки відживчими левативами, або дожилюною дорогою, впроваджуючи до крові просто відживні субстанції як розчин грошового цукру. Але ці методи не були всілі запевнити недужому відповідну відживу. Тому значним поступом у таких випадках є введена по шпиталях і клініках віджива при допомозі сонди. Тепер закладають сонду (тонку, гнучку гумову рурку) через рот, стравохід і шлунок аж до тонкої кишки. Тоді пожива оминає шлунок, не дразнить його і завдяки цьому за короткий час зникають такі прояви вереди шлунка як шлункові болі, печення, відбивання, блювоти тощо. Коли хворий прогине сонду, вона залишається в кишці кілька тижнів; звичайно не треба її тримати довше як три тижні. Хворі дуже скоро звикають до неї. Впроваджуваний сондою корм складається з міцянни яєць, сметани, топленого масла, цукру, молока і цитринового соку, з додатком трав'ляних ферментів. Корм подають ма-

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНЬКА ТОРГОВЕЛЬНА РАДІО ПРОГРАМА.

Надавана кожної СУБОТИ зі станції WEVD 1300 КС в 3. пополудні. Анонсер Евген Жуковський. Програма інтернаціональна. — Просіться слухати. 149-50.

лими порціями шо годи-ни. Висліді лікування є дуже добрі, бо при цій методі 60—75 хворих зовсім видужують.

— На подвір'ї завезений для божевільних стрічаються два хори.
— Пост! Уважайте! — каже один.
— Що сталося?
— Бачиш, сторож забув замкнути браму...
— То що?
— Можемо втекти.
— Втекти? Пощо? Істи тут маю шо, мешкання також, оди-дають... Я вярят чи шо, втікати з такого місця?

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приймний і легкий до зажиття. Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в ко-нечності, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. Мілертон не виробляє причини. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢ вистає майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 31. грудня 1939:
1 Package Millerton .75
2 " " 1.25
3 " " 1.75
6 " " 3.00
Ціни по 1. січня 1940:
1 Package Millerton 1.00
2 " " 1.50
3 " " 2.00
6 " " 3.50
Питайте за зйльям Мілертон у вашій місцевій аптеці, а як там його не мають, то пишьте до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!
ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ в НЬО ЙОРКУ
не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назв.:
„LUCKY OPEN KITCHEN“
33 THIRD AVE. (3), між 9. і 10. вулицею, NEW YORK CITY
Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраєві, як рівном американські страви. Ми певні, що Вас задовольнить, як цього певні ті сотні й сотні ньюйорських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.
За добрий харч і обслуговування браття І. і А. ГЕЛЕТІЙ.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ НА ПРОДАЖ. 174 акри землі, нова „барна“, 14 корів, вівчак, 2 коні, трактор і інші машини, сад, ліс, ріка, дім на 10 кімнат з електрикою. Вдова мусить продати за \$12,000. Також мало інші танші фарми. Пишіть до свого агента українців: MICHAEL GELLNER, RINGOES, N. J.

НА ПРОДАЖ МУРОВАНІЙ ДІМ НА 4 ПОВЕРХИ, на лоті 25x100, близько Ferris High School у Джерсі Сіті. Голоситися по інформації до: ROBERT ANDERSON, 394 Grove St., Jersey City, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в невіді рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК 2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ. Телефон: Armistage 4575. Тел. до дому: Seeley 0298.

МИРОН ЛИТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко по-за Ньюйорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО Новий Український Удлереткер заряджує погребня по ціні та якнайкраще, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОК, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 185 St.), BROOKLYN, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

Знишив родинне щастя. — Бачиш, цей чоловік знишив мені родинне щастя — сказав пан Х. до свого приятеля, показуючи йому якогось добродія. — А то зволоч! — кричить приятель, — а що він зробив? — Оженився з нашою куховаркою й тепер моя жінка варить сама.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Коли дощ змив сліди його пошуканки, Тарзан остановився під деревом, щоб розважити свої дальші рухи. Він був у країні бантангів, войовничого людодіного племені. Мабуть схоплювачі Гонфалі-пейрейшли цими сторонами, бо між ними були бантанги.

Але може бути, що Гонфалі і її схоплювачів полонили бантанги. В кожному разі, вирішив князь нетрів, булб до-бре відвідати оселю ватажка. Але де лежала ця оселя, він не знав, та він знайде її.

Він вийшов на низький ланцюг горбів, звідки поглянув у широку й красну долину. Там він побачив порозкидані шаласи дикунів. У середині лежало село, більше від інших. Це, він знав, була його мета. Але він мусить заждати, поки за-паде ніч.

Коли на землю зійшла ніч, він підвіся й випростувався. Його рухи такі були подібні до рухів лева, що дехто міг сподіватися реву з гурдей звіра. Але Тарзан з малп залишився спокійним, коли посту-пав до людодіської твердині.